

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie r. pr. **A. C.** obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 300 § 3 k.k. w zw. z § 1 k.k. w zw. z art. 308 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. oraz art. 1 i art. 6 pkt 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych,
po rozpoznaniu 23 stycznia 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu kasacji obrońcy obwinionej – adw. J. G. od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z 22 marca 2023 r., sygn. akt [...], poprawiającego błędną kwalifikację prawną czynu zawartą w punkcie pierwszym, zmieniającego w zakresie punktu pierwszego i drugiego oraz uchylającego punkt drugi, a w pozostałym zakresie utrzymującego w mocy, orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z 1 października 2021 r., sygn. akt [...],

postanowił:

- I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
- II. zasądzić od obwinionej r. pr. **A. C.** na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwudziestu) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Radca prawny **A. C.** została obwiniona o to, że 10 grudnia 2005 r. w W., jako pełnomocnik Spółdzielni Mieszkaniowej „D.” z siedzibą w W., działając wspólnie i w porozumieniu z G. G. - Prezesem Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej „D.”, w obliczu grożącej niewypłacalności Spółdzielni zawarła ze spółką E. sp. z o.o. w

formie aktu notarialnego „umowę przeniesienia własności nieruchomości położonej w W. przy ulicy [...] w miejsce spełnienia świadczenia wraz z wnioskiem o wykreślenie z hipoteki”, tym samym zbywając przedmiotową nieruchomość, czym uszczupliła zaspokojenie wielu wierzycieli Spółdzielni Mieszkaniowej „D.”, wyrządzając im szkodę tj.: A. i M. S., T. i B. S., B. U., H. G., E. i C. K., A. J., D. i M. D., A. S., K. B., I. i M. D., R. N., H. i J. P., Z. R., J. i E. W. oraz P. sp. z o.o., czym wyczerpała dyspozycję art. 300 § 3 k.k. w zw. z § 1 k.k. w zw. z art. 308 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., tj. naruszyła art. 1 i art. 6 pkt 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 8/VII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 poz. 75).

Orzeczeniem z 1 października 2021 r., sygn. akt [...], Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w W., uznał obwinioną r. pr. A. C. za winną zarzucanego jej we wniosku o ukaranie czynu i na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy o radcach prawnych wymierzył jej karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas trzech lat. Obok kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego orzekł dodatkowo zakaz wykonywania patronatu przez obwinioną, na czas ośmiu lat. Ponadto obciążył obwinioną kosztami postępowania dyscyplinarnego, w wysokości 1.000 zł.

Odwołanie od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] wniosła obwiniona oraz pokrzywdzeni: H. G., B. U., P. sp. z o.o. i C. K.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z 22 marca 2023 roku, sygn. akt [...], poprawił błędną kwalifikację prawną czynu zawartą w pkt 1 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że w miejsce słów „art. 1 i art. 6 pkt 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych” wpisał słowa „art. 1 ust. 3, art. 2 ust. 1 i art. 4 ust. 1 Zasad Etyki Radcy Prawnego przyjętych uchwałą nr 8/99 VI Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z 6 listopada 1999 r. — tekst jednolity stanowiący załącznik do uchwały nr 45/VI/2004 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Zasad Etyki Radcy Prawnego”. W punkcie drugim

orzeczenia zmienił zaskarżone orzeczenie w pkt 1 i w miejsce kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu na czas trzech lat orzekł wobec obwinionej karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego. W punkcie trzecim uchylił pkt 2 zaskarżonego orzeczenia, zaś w pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie utrzymał w mocy. Dodatkowo zasądził od obwinionej na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie koszty postępowania odwoławczego w kwocie 2.000 zł.

Kasację wniósł obrońca obwinionej – adw. J. G., który zaskarżył orzeczenie w całości na korzyść obwinionej.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegające na rażącym naruszeniu art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, polegające na uchyleniu się przez sąd dyscyplinarny II instancji od podania w uzasadnieniu orzeczenia, czym kierował się wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji sąd uznał za zasadne albo niezasadne, co w istocie rzeczy pozbawiło obwinioną prawa do obrony oraz konstytucyjnie gwarantowanego jej uprawnienia do rozpoznania sprawy przez sądy obu instancji;
2. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia polegające na obrazie art. 117 § 2 k.p.k. w zw. z art. 91 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych oraz art. 6 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu rozprawy 22 marca 2023 r. i nieuwzględnieniu wniosku obrońcy o jej odroczenie, w sytuacji gdy obwiniona przedstawiła stosowne zaświadczenie lekarskie, a wymóg przedstawienia zaświadczenia lekarza sądowego nie był w ówczesnym czasie obowiązującym.

Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi dyscyplinarnemu II instancji.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w W. [...] Wydziału Karnego, w sprawie o sygn. akt [...] z 16 listopada 2017 r., obwiniona A. C. została uznana winną popełnienia

przestępstwa z art. 300 § 3 k.k. w zw. z § 1 k.k. w zw. z art. 308 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i na podstawie tych przepisów została skazana, zaś na podstawie art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzono jej karę dwóch lat pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., warunkowo zawieszono na okres pięciu lat próby.

Wyrok wydany w sprawie o sygn. akt [...] stał się prawomocny z dniem 24 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna i dlatego została oddalona.

Sprawa została rozpoznana w dwuinstancyjnym postępowaniu przed Sądem Dyscyplinarnym dla radców prawnych.

Postępowanie kasacyjne nie jest kolejną zwykłą instancją, co tłumaczy ograniczenia i wymagania stawiane kasacji.

Zgodnie z art. 62³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych kasacja może być wniesiona jedynie z powodu rażącego naruszenia prawa lub rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej.

Natomiast art. 523 § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych pozwala na wniesienie kasacji tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., czyli bezwzględnych podstaw uchylenia orzeczenia lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Brak jest takich zarzutów w kasacji.

Skarżąca niezasadnie zarzuciła pozbawienie jej prawa do obrony.

Odnosząc się do zarzutu przeprowadzenia rozprawy 22 marca 2023 r. i nieuwzględnienia wniosku obrońcy o jej odroczenie w sytuacji, gdy obwiniona przedstawiła stosowne zaświadczenie lekarskie, a wymóg przedstawienia zaświadczenia lekarza sądowego nie był w tamtym czasie obowiązujący, wskazać trzeba, że chociaż każda choroba należy do tego rodzaju przyczyn nieobecności, które od woli stron są niezależne – to decyzja o usprawiedliwieniu nieobecności uczestnika na rozprawie należy w myśl art. 117 k.p.k. do sądu, który „ma obowiązek badać, czy przedstawione usprawiedliwienie wskazuje na okoliczności rzeczywiście uniemożliwiające stronie stawienie się na rozprawę

i udokumentowane w sposób niebudzący wątpliwości co do zaistnienia tych okoliczności. Dotyczy to oceny każdego podanego przez oskarżonego powodu, a zatem także choroby potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim spełniającym wymogi określone w art. 117 § 2a k.p.k.” (zob. wyrok SN z 27 stycznia 2016 r., V KK 321/15; wyrok SN z 25 kwietnia 2013 r., III KK 360/12, LEX 2007809). W postępowaniu dyscyplinarnym stawiennictwo obwinionego na rozprawie nie ma charakteru obowiązkowego. Przeciwnie, zasadą jest prowadzenie postępowania pod nieobecność obwinionego. Nie stanowi zatem naruszenia prawa do obrony kontynuowanie postępowania dyscyplinarnego nawet po przedłożeniu zaświadczenia wystawionego przez biegłego lekarza sądowego. Potwierdził to ustawodawca w obowiązującym od 5 października 2019 r. art. 117 § 3a k.p.k. Przepis stanowi bowiem, iż niestawiennictwo strony, która została należycie zawiadomiona o czynności procesowej, niezależnie od jego przyczyny, nie stoi na przeszkodzie przeprowadzeniu tej czynności, jeżeli stawiał się jej obrońca lub pełnomocnik. Nie dotyczy to czynności, w której udział strony jest obowiązkowy. W tej sytuacji Sąd Dyscyplinarny rozpoznający sprawę mógł zdecydować o prowadzeniu sprawy pod nieobecność obwinionej.

Zarzut naruszenia art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych nie jest zasadny z następujących przyczyn.

Wbrew twierdzeniom skarżącej, w pisemnym uzasadnieniu orzeczenia z 22 marca 2023 r., Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, poddał analizie logicznej zarzuty przedstawione w odwołaniach.

W wyroku z 18 lipca 2014 r., sygn. akt SNO 34/14 Sąd Najwyższy wskazał, iż Sąd dyscyplinarny, stosując odpowiednio art 8 k.p.k. (...) jest związany uprzednim prawomocnym wyrokiem skazującym za tożsamy czyn. Sąd dyscyplinarny obowiązany jest więc dokonać niezbędnych ustaleń faktycznych i ocen co do tożsamości czynu. Jest natomiast związany wyrokiem skazującym co do popełnienia przestępstwa (jego znamion). Nie musi, a nawet nie może w tym zakresie czynić własnych ustaleń i ocen, a obwiniony nie może w postępowaniu dyscyplinarnym kwestionować popełnienia przestępstwa.

Należy w tym miejscu podkreślić, że prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego [...] Wydziału Karnego, w sprawie o sygn. akt [...] z 16 listopada 2017

r., A. C. została uznana winną, tego, że 10 grudnia 2005 r. w W., jako pełnomocnik Spółdzielni Mieszkaniowej „D.” z siedzibą w W., działając wspólnie i w porozumieniu z G. G. – prezesem zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej „D.”, w obliczu grożącej niewypłacalności ww. spółdzielni, zawarła ze spółką E. sp. z o.o., w formie aktu notarialnego „umowę przeniesienia własności nieruchomości położonej w W. przy ul. [...] w miejsce spełnienia świadczenia wraz z wnioskiem o wykreślenie hipoteki” tym samym zbywając przedmiotową nieruchomość, czym uszczupliła zaspokojenie wielu wierzycieli Spółdzielni Mieszkaniowej „D.” wyrządzając im szkodę, tj.: A. i M. S., T. i B. S., B. U., H. G., E. i C. K., A. J., D. i M. D., A. S., K. B., I. i M. D., R. N., H. i J. P., Z. R., J. i E. W. oraz P. sp. z o.o., czym wyczerpała dyspozycję art. 300 § 3 k.k. w zw. z § 1 k.k. w zw. z art. 308 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i na podstawie tych przepisów A. C. została skazana, zaś na podstawie art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzono jej karę dwóch lat pozbawienia wolności której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., warunkowo zawieszono na okres pięciu lat próby.

Obwiniona została zatem skazana wyrokiem Sądu za tożsamy czyn (będący przestępstwem), jaki zarzucono jej we wniosku o ukaranie w postępowaniu dyscyplinarnym. Sąd dyscyplinarny II instancji oparł się w zakresie znamion tego czynu na ustaleniach i ocenach dokonanych przez sąd karny. Wobec powyższego, w sposób przekonywujący, zgodny ze wskazaniami wiedzy i życiowego doświadczenia Sąd dyscyplinarny II instancji przedstawił na jakich przesłankach oparł swoje przekonanie co do zasadności przedstawionych zarzutów. Wprawdzie zbiorczo ocenił brak możliwości uwzględnienia zarzutów podniesionych przez obrońcę obwinionej w odwołaniu, jednak wobec ich oczywistej bezzasadności, także w kontekście skazania obwinionej, należało uznać taką ocenę za słuszną. Należy zwrócić uwagę, że w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd Dyscyplinarny II instancji dokonał wartościowej analizy wiarygodności wyjaśnień obwinionej i ocenę tę należy zaaprobować.

Sąd Najwyższy obciążył obwinioną kosztami postępowania kasacyjnego w kwocie 20,00 zł (tj. ryczałt za doręczenie wezwań i innych pism) na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 618 § 1 pkt

1 k.p.k. w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 663 ze zm.).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]